

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Аліна Чернякова

канд. пед. наук, доцент кафедри мовної підготовки іноземних громадян
Сумського державного університету(40007, Суми, вул. Римського-
Корсакова, 2); e-mail: alina_chernya@ukr.net;
orcid: <http://orcid.org/0000-0002-4076-4377>

Стаття присвячена аналізу ефективних практик просування європейських цінностей у контексті євроінтеграційних процесів в умовах університетської освіти на прикладі Сумського державного університету. Автором зазначено, що СумДУ у своїй діяльності реалізує ідею європейського університету в крос-культурних дослідженнях, технологіях, якості наукових розвідок в освіті, орієнтації на інновації, атмосфері творчої роботи в полікультурному освітньому середовищі.

У статті значну увагу приділено висвітленню поняття «євроінтеграція» та «європейські цінності», оскільки проблема імплементації європейських цінностей в українському просторі є однією з найактуальніших на сьогодні, зокрема в період загострення російсько-українських відносин та розв'язання повномасштабної війни РФ на території України.

Здійснено теоретичний аналіз головних цілей Європейського Союзу у напрямі інтеграції України в Європейський простір.

Значну частину наукової розвідки присвячено аналізу міжнародних проєктів у рамках Програми ЄС Еразмус+, націлених на дослідження євроінтеграційних процесів, практик упровадження інноваційних технологій (тренінгів міжкультурної комунікації, симуляційних ігор на заняттях з української мови та основ міжкультурної комунікації), спрямованих на популяризацію мультикультурності та мовного різноманіття. Вимір практичних кордонів представлено досвідом освітньої роботи викладачів з іноземними студентами через упровадження європейських крос-культурних досліджень як інструменту соціокультурної інтеграції, знайомства зі звичаями, вивчення особливостей культури, просування європейських цінностей.

Практично значущими є рекомендації, спрямовані на впровадження таких ініціатив, як ціннісно орієнтовані симуляційні ігри у процесі мовної підготовки іноземних громадян.

©Черновалюк А. 2022

Аналіз досвіду діяльності у межах європейської некомерційної організації CRISP (Crisis Simulation for Peace) дозволив окреслити можливості впровадження прогресивних ідей на практиці, що саме і стане предметом подальших наукових розвідок.

***Ключові слова:** євроінтеграція, європейські цінності, міжкультурний діалог, освітній простір, толерантність.*

Постановка проблеми. Наразі Україна знаходиться у найскладнішій ситуації за всі роки існування та розвитку незалежної держави, що вимагає негайної модернізації в усіх сферах життєдіяльності, в соціальній та мовній політиці, економіці, освіті. Виникає низка внутрішніх проблем, які перебувають у центрі уваги й потребують нагального вирішення, найважливішими з яких є: захист прав і свобод людини, принципів незалежності, демократії, збереження національної ідеї, цілісності, культури, освіти, мовної ідентичності та всього українського.

Ми цілком погоджуємося з думкою Ф. Вашука, що вимоги освітньої євроспільноти з кожним роком посилюються, зволікання з модернізацією вітчизняної освіти неприпустиме. Як зазначає Ф. Ващук, у цьому може допомогти спільний Європейський освітньо-науковий простір завдяки його досягненням, обумовленим Лісабонською стратегією, Болонським процесом та формуванням Європейського наукового простору (ЄНП), що стає дедалі більш відчутною і значущою реалією для наукового й освітянського простору України і Центрально-Східної Європи [4: 14].

Передбачаючи європейське майбутнє України, навчальні заклади виступають у якості потужних агентів змін у просуванні європейських цінностей як всеохоплюючої новаторської основи для національної реформи освіти. Перш за все у межах цього підходу ми розглядаємо такі продуктивні інструменти, як викладання, навчання, розроблення освітньої та мовної політики, процедури забезпечення якості, управління навчальним процесом. З огляду на окреслену тематику статті, особливої уваги потребує обговорення актуальних проблемних ситуацій, аналіз передового досвіду та історій успіху в процесі мовної підготовки, а також міждисциплінарних теоретичних внесків у популяризацію європейських цінностей серед студентства у Сумському державному університеті.

В умовах євроінтеграції та інтернаціоналізації освіти одним із перспективних напрямів розвитку університетського освітнього простору є орієнтація на європейські цінності, що стає необхідною умовою для реформування української системи вищої освіти. На тлі подій в Україні дослідження ціннісних орієнтацій студентів показало найбільшу важливість цінностей незалежності, демократії, поваги до прав та свобод українського суспільства, а також особистого благополуччя громадян, зокрема: сім'я, здоров'я, освіта, кар'єра і самореалізація, матеріальний добробут і достаток, особиста безпека й особиста свобода. Важливим завданням сучасної освіти є імплементація базових цінностей Європейського Союзу, до яких належать повага до людської гідності, свобода, демократія, рівність, верховенство права, повага до прав людини, толерантність, міжкультурний діалог, у навчальні програми з урахуванням міждисциплінарного підходу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх публікацій із проблеми європейських цінностей у сучасній університетській освіті дав можливість стверджувати, що основні аспекти цього питання висвітлено у працях вітчизняних учених Н. Бойченко [1; 2] й Ф. Ващук [4]. Етичні цінності сучасної університетської освіти також представлено у наукових розвідках дослідниці Н. Бойченко [1; 2]. Окремі аспекти шляхів укорінення й поширення європейських цінностей в українському освітньому просторі розглядаються у працях науковців Н. Пилипенко-Фріцак [6], О. Тупахіної [3].

З метою поширення результатів дослідження, популяризації історій успіху й кращих практик упровадження ціннісно орієнтованих підходів в освіті в контексті Української євроінтеграції вчені міждисциплінарних наукових шкіл провели Першу міжнародну онлайн-конференцію (28-29 травня 2021 р., Запоріжжя, Україна) «Європейські цінності в українській освіті: виклики та кордони». Результати досліджень з теми наукової розвідки опубліковано в збірнику праць, виданому за матеріалами конференції [3].

Здобутки, проблеми, перспективи інтеграції в європейський освітній простір висвітлено у колективній монографії, підготовленій науковцями Закарпатського державного університету та інших закладів вищої освіти України, а також сусідніх країн-членів Євросоюзу – Словаччини, Угорщини,

Румунії, Польщі. Монографія вийшла друком за загальною редакцією професора Ф. Ващука і містить аналітичні оцінки стану формування єдиного європейського освітнього і наукового простору [4]. У запропонованому колективному дослідженні зроблено спробу об'єднати наукові розвідки вчених із проблематики приєднання вітчизняної освіти і науки до європейського освітнього простору в контексті Болонського процесу [4: 4].

Визначення мети дослідження. Враховуючи актуальність проблеми та недостатній рівень її дослідження, ставимо за мету висвітлення сутнісних особливостей процесу імплементації європейських цінностей під час навчання студентів-іноземців у контексті європейської інтеграції в освітній простір, зокрема на заняттях з української мови як іноземної та у процесі міжкультурної комунікації в умовах полікультурного освітнього середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. Європейська інтеграція – це зближення України з Європейським Союзом як на рівні законів, так і на рівні правил та звичаїв, що існують у суспільстві. Її метою є вступ України до ЄС. За даними соціологічних опитувань вступ України до ЄС підтримує переважна більшість українців, євроінтеграційний процес є відображенням волі українського народу.

У довідникових джерелах та публікаціях поняття «Європейська інтеграція України» визначено як процес економічного і політико-правового зближення України з європейськими міждержавними структурами, який триває протягом 2000-2020-х рр. XXI ст. і має завершитися вступом України до ЄС. На тлі подій сьогодення немає сумнівів, що Україна є європейською державою не лише географічно, а й тому, що прагне модернізувати державні структури, економіку відповідно до європейських вимог, жити за європейськими цінностями та виборює це право на полі бою.

Аналіз публікацій О. Тупахіної [3] дав можливість виокремити 6 базових цінностей Європейського Союзу – повага до людської гідності, свобода, демократія, рівність, верховенство права, повага до прав людини. З упевненістю можна стверджувати, що ці світоглядні принципи є близькими та зрозумілими кожному українцю. Євроінтеграція відображає прагнення кожного громадянина до того, щоб основою життя, новим світоглядним

стандартом в Україні стали відповідальність, повага один до одного, толерантність та прагнення до міжкультурного діалогу.

Євроінтеграційні процеси в умовах університетської освіти характеризуються системними змінами шляхом реформ, які спрямовані на створення системи забезпечення та постійного поліпшення якості вищої освіти, яка відповідає рекомендаціям і стандартам Європейського освітнього простору. Важливим напрямом євроінтеграції є стимулювання реформування університетів і наукових установ шляхом фінансування спільних міжнародних проектів.

Саме для глибокого осмислення пріоритетів, принципів та напрямів реформування вітчизняної вищої освіти в контексті євроінтеграції важливим є окреслення шляхів її інтеграції у світовий освітній простір, вироблення відповідних рекомендацій щодо європеїзації університетської освіти.

На даний момент Сумський державний університет у контексті євроінтеграції виконує низку функцій: інформаційно-організаційні, виховні та наукові.

Інформаційно-організаційні функції:

- поширення інформації серед учнів про значення європейської інтеграції;

- об'єднання зусиль професійних груп (викладачів, журналістів, експертів тощо) у напрямі популяризації та впровадження європейських цінностей міжкультурного діалогу серед студентства;

- участь у міжнародних програмах та проектах ЄС: Модуль Жана Моне Erasmus+, Horizon, Tempus тощо;

- створення центрів міжнародної освіти, пошук іноземних університетів-партнерів, участь у міжнародних асоціаціях.

Виховні функції:

- посилення інтеграції в освіті, науці та культурі в рамках європейського освітнього простору, обмін педагогічним досвідом;

- підтримка мобільності;

- організація форумів для обговорення проблем участі університетів в євроінтеграції;

- додаткова освіта (бізнес-освіта, іноземні мови, програми академічної мобільності тощо) [5].

Наукові функції:

- організація міжнародних досліджень;

- створення наукових гуртків, лабораторій, студій;
- апробація досліджень та поширення результатів наукових розвідок у фахових виданнях, на міжнародних конференціях та семінарах [5].

Стратегічним партнером у процесі інтеграції Сумського державного університету в єдиний науковий та освітній простір є програма Європейського Союзу Еразмус+, що підтримує проекти співпраці, партнерства, заходи і мобільність у сфері освіти, професійної підготовки, молоді та спорту. Разом із понад 150 країнами світу Україна є однією з країн-партнерів.

Для програми ЄС Еразмус+ характерна співпраця закладів вищої освіти й інших інституцій усього світу, які активно пропагують євроінтеграцію нашої держави.

Прикладом євроінтеграції в освітній простір є реалізація міжнародного проекту в рамках програми ЄС Еразмус+: «Модуль Жан Моне EUROVALID (2022-2025)», «Європейські цінності міжкультурного діалогу в освіті: міждисциплінарний та інклюзивний підходи» (“European values of Intercultural dialogue in the field of education: interdisciplinary and inclusive approaches”) [5].

Важливо відмітити, що цілями напряму Жан Моне в рамках Програми ЄС Еразмус+ є: активізувати євроінтеграційний дискурс; сприяти досконалості євроінтеграційних студій; залучати заклади вищої освіти до дослідження євроінтеграційних процесів; поширювати ідеї Об'єднаної Європи, знання про ЄС у широкому суспільстві (за межами наукових кіл та спеціалізованої аудиторії), наближаючи ЄС до громадськості.

Модуль має на меті сформувати у студентської молоді сталі навички крос-культурної комунікації, що ґрунтуються на базових цінностях Європейського Союзу. Стратегічною науковою метою Модуля є створення пізнавального контенту, методологічних та організаційних засад навчальних програм шляхом упровадження європейських стандартів до наукових студентських досліджень із теми імплементації європейських цінностей на заняттях з української мови, дисциплін соціально-гуманітарного циклу в ЗВО України та формування інклюзивного дослідницького середовища [5]. Модуль передбачає використання інноваційних методів і форм навчання: інтерактивні лекції, майстер-класи, семінари на основі виконання певних завдань, самостійну роботу студентів.

Проект спрямований на реалізацію одного з ключових моментів інноваційної політики соціального згуртування ЄС – міжкультурного діалогу та рівноправної інклюзії. Від його впровадження в освітній процес переваги отримують: 1) представники освітніх мігрантів та меншин, які достатньо відрізняються від загального суспільства, 2) суспільство загалом – оскільки полікультурна інклюзія сприятиме розбудові сталого громадянського суспільства, сприятиме поширенню євроінтеграційних процесів [5].

Завдання проекту:

1) вивчити кращі європейські практики формування вмінь міжкультурного діалогу на засадах толерантності, рівності, поваги та запропонувати напрями їх запровадження в процес соціально-гуманітарної підготовки студентів;

2) розробити навчальні, методичні, просвітницькі матеріали про базові цінності Європейського Союзу та їх імплементацію в міжкультурному діалозі на засадах міждисциплінарності та рівноправної інклюзії;

3) формувати під час аудиторної роботи світогляд студентської молоді на засадах основних цілей, принципах та цінностях, на яких ґрунтується Європейський Союз, через висвітлення їхньої значущості для розбудови демократичного правового суспільства (три елективні курси);

4) розвивати уміння та навички соціальної інтеграції в умовах крос-культурної комунікації через організацію освітньо-виховних заходів та створення просвітницьких лабораторій, інтернаціональних літніх шкіл, освітніх платформ, студій, хабів (“Ukr.Lang.Laboratory for foreign students”, International Summer School “Gender Equality in a Multicultural Educational Space: Best Practices for Developing Intercultural Tolerance among girls educational migrants, victims of gender-based violence”, Educational science platform “EU Cross-Cultural Studies”) з залученням до співпраці громадських діячів, волонтерів, представників державних органів управління тощо;

5) заохочувати студентів до науково-дослідницької роботи у межах європейських студій;

6) упровадити результати практичного освоєння новацій в освітні програми спеціальностей, які виходять за межі правових, економічних та політичних наук і безпосередньо не вивчають

студії Європейського Союзу, та запропонувати до викладання тематичні елективні курси;

7) поширювати позитивний досвід роботи у сфері крос-культурної комунікації у мультіетнічному середовищі на засадах головних цінностей Європейського Союзу з метою інформування та залучення широкого загалу громадськості до проекту шляхом організації різних заходів за участю міжнародних та вітчизняних фахівців, зокрема міжнародних науково-практичних конференцій, засідань круглих столів, вебінарів тощо (International science and practical conference, Round table “Social and academic integrity as European values in the context of internationalization of university education”; Collective volume “European practices of intercultural dialogue in the field of education: an interdisciplinary approach online”; webinar “European values in the field of education”; creation of an online platform “Cross-cultural kaleidoscope”), створення коаліції університетів із вивчення та імплементації цінностей Європейського Союзу у вищій освіті, публікації про проект у мас-медіа [5].

У науковій розвідці «Міжкультурний діалог у практиці викладання української мови як іноземної» Кумар Маніш зауважує, що з метою сприяння міжнаціональному та міжкультурному порозумінню, толерантності та популяризації європейських цінностей серед іноземних студентів на базі СумДУ викладачами кафедри мовної підготовки іноземних громадян створено відкриту освітню платформу “European Cross-Cultural Studies” [5: 36–37]. Освітня ініціатива спрямована на вирішення низки соціальних та психологічних проблем, зокрема і тих, з якими стикаються іноземні громадяни під час міжкультурних контактів: 1) недостатнє знання етикету, традицій, звичаїв українського народу, мови; 2) вивчення цінностей українського населення; 3) попередження дезадаптації в іншомовному середовищі; 4) попередження різноманітних проявів насильства, дискримінації, сегрегації, булінгу; 5) формування крос-культурної компетентності українських та іноземних студентів; 6) формування етнокультурної компетентності та культури взаєморозуміння в процесі крос-культурної взаємодії; 7) пропагування європейських цінностей; 8) популяризація мультикультурності та мовного різноманіття, розвиток мовних навичок, зміцнення взаєморозуміння між окремими людьми і

цілими народами та наголошення на важливості вивчення мов [5: 37; 6: 317–336].

European Cross-Cultural Studies – це університетська ініціатива, яка охоплює різні сфери соціокультурної та освітньої діяльності, зокрема: діагностичну роботу, освітню роботу з використанням інноваційних технологій навчання (комунікаційний тренінг, майстер-класи, дизайн, інтерактивні ігрові технології), проектну і соціально-освітню роботу та навчальну діяльність із використанням компонентів неформальної освіти (волонтерство) [5; 6]. Метою таких ініціатив є ознайомлення під час навчання з традиціями, звичаями, культурою міста тимчасового перебування [6: 317–336].

Згідно з результатами проведеної навчальної роботи, найпродуктивнішою формою занять з української мови як іноземної є тренінг міжкультурного спілкування. Креативними методами мовної підготовки з полікультурними групами є майстер-класи з виготовлення символічних творів у дусі діалогу культур, наприклад, «Полотно миру». На полотні студенти різними мовами висловлюють власний погляд на поняття «толерантність». Мета таких тренінгових занять з елементами арт-терапії – популяризація мультикультурності та мовного різноманіття; виготовлення соціальної реклами; розвиток мовних навичок, які сприяють взаєморозумінню між студентами різних національностей та культур [5: 37]. Мовне різноманіття – це інструмент досягнення успішної міжкультурної комунікації та соціальної інтеграції в полікультурне освітнє середовище.

На думку молодшої дослідниці Абзал Кхан Абсани, науковий інтерес якої стосується вивчення європейських цінностей у навчанні іноземних студентів, в Україні мовна політика має проводитися з огляду на перспективу інтеграції України у Європейський Союз, чому сприятимуть популяризація європейських цінностей міжкультурного діалогу на засадах толерантності та реалізація мовної політики ЄС з урахуванням крос-культурного підходу [5: 24].

З огляду на мультикультуралізм сучасного суспільства проблема формування міжкультурної толерантності іноземних студентів під час навчання у ЗВО України є актуальною. Носіями культурної різноманітності є представники різних етнічних спільнот, які складають етнопонаціональну структуру поліетнічного,

зрештою – багатокультурного суспільства. Саме використання таких інтерактивних методів роботи, як майстер-класи у мовній підготовці в багатонаціональному колективі сприяє формуванню єдності, вчить учнів жити у світовому співтоваристві, керуючись принципами соціальної справедливості та толерантності.

У своїй праці, присвяченій аналізу змісту, напрямів діяльності, досвіду німецької європейської некомерційної організації CRISP (Crisis Simulation for Peace) Абзал Кхан Абсана висвітлила такі інноваційні інтерактивні методи навчальної та виховної роботи, як симуляційні ігри, що орієнтовані на формування європейських цінностей [5: 25; 7]. Симуляційна гра – це модель реальності, яка відтворює певний конфлікт або складну ситуацію й дає змогу учасникам і учасницям експериментувати з рішеннями в безпечному середовищі. У центрі гри – проблема, яку потрібно розв'язати спільними зусиллями [7].

Через свої проекти члени CRISP прагнуть сприяти культурі демократії та розумінню принципів толерантності, фахівці працюють у сфері громадянської освіти та врегулювання соціальних конфліктів, протидії дискримінації, сегрегації в полікультурному середовищі в Європі. Головний напрям діяльності – просвітницька робота, яка зосереджена на навчальних семінарах та тренінгах із громадянської освіти й управління конфліктами шляхом використання симуляційних ігор. Основною цільовою групою CRISP є молоді люди та організації громадянського суспільства, зацікавлені в інтерактивних методах навчання на основі досвіду вирішення проблемних ситуацій у співпраці [5: 26]. Згідно з результатами дослідження співпраця є одним із ключових компонентів симуляційних ігор, тренери пропонують гарну можливість швидко налагодити контакт із людьми різних національностей [5: 26].

Дидактичні принципи та методика проведення ціннісно орієнтованих симуляційних ігор та технології ситуативного моделювання полягають у створенні ситуацій і явищ, які максимально збігаються з реальним життям, у яких студентам-учасникам необхідно не лише прийняти самостійне рішення із вирішення певного питання / певної проблеми, беручи на себе відповідальність за обране рішення, але й відповідно, адекватно відреагувати на результати та наслідки чужих рішень.

У результаті апробації симуляційних ігор на заняттях з української мови як іноземної засвідчено ефективність формування та закріплення навичок соціальної інтеграції та соціальної доброчесності в освіті. Результатом навчальної діяльності є розуміння основних принципів толерантності, формування демократичної свідомості та гендерної рівності в умовах полікультурного простору.

Слід зауважити, що симуляційні ігри ґрунтуються на гуманістичних цінностях та позитивно впливають на просування європейських цінностей у міжкультурній комунікації в умовах університетської освіти.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У статті увага зосереджена на важливості імплементації європейських цінностей у навчальну діяльність. Сумський державний університет реалізує ідею європейського університету з урахуванням крос-культурного підходу, інноваційних педагогічних технологій, орієнтованості на демократичні традиції. Відповідно до рекомендацій і стандартів Європейського простору вищої освіти важливим вектором є орієнтація на імплементацію європейських цінностей міжкультурного діалогу та запобігання міжетнічним конфліктам, насильству.

Таким чином, у процесі реалізації трирічного проєкту «Європейські цінності міжкультурного діалогу в освіті: міждисциплінарний та інклюзивний підходи» буде можливість організувати серію наукових, освітніх, просвітницьких заходів, досліджень, які спрямовані на просування цінностей культури миру та співробітництва з урахуванням інтеркультурності та різноманіття. Результати впровадження проєкту стануть предметом аналізу та подальших наукових розвідок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойченко Н.М. Етичні аспекти університетських цінностей. *Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник*. К.: ВЦ «Київський університет», 2014. № 1. С. 37–43.
2. Бойченко Н.М. Етичні цінності сучасної університетської освіти: філософська рефлексія: автореф. дис. ... доктора філол. наук. Київ. 2016. 20 с.
3. Європейські цінності в українській освіті: виклики та перспективи: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції

- (Запоріжжя, 28–29 травня 2021) / за ред. О. Тупахіної. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 182 с.
4. Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи: монографія / за заг. ред. Ф.Г. Вашука. Ужгород: ЗакДУ, 2011. 560 с. (Серія «Євроінтеграція: український вимір». Вип. 16).
 5. Наукова спільнота студентів XXI століття: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної студентської онлайн-конференції / упоряд. О.П. Сидоренко, С.С. Зайцева, Т.Г. Чернишова. Суми: Сумський державний університет, 2022. 141 с.
 6. Chernyakova A.V., Pylypenko-Fritsak N.A. Effective Cross-cultural Communication as a condition for adaptation of foreign students in the context of Strategy of Intercultural development of the Sity. *Innovative pathway for the development of modern philological sciences in Ukraine and EU countries: collective monograph*. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2021. Vol. 2. P. 317–336. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-031-5-42>.
 7. Simulation Games in Civic Education. 2007–2020. URL: https://crisp-berlin.org/fileadmin/SIMULATIONS/Portfolios/CRISP_Portfolio_EN.pdf (дата звернення: 30.08.2022).

Стаття надійшла до редакції 01.10.2022.

Статтю рекомендовано до друку 02.11.2022.

Як цитувати: Чернякова А. Європейські цінності у навчанні іноземних студентів у контексті інтеграції в європейський освітній простір. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2022. Вип. 41. С. 114–127. DOI: <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2022-41-07>.

EUROPEAN VALUES IN TEACHING FOREIGN STUDENTS IN THE CONTEXT OF INTEGRATION INTO THE EUROPEAN EDUCATIONAL SPACE

Alina Chernyakova

PhD in Pedagogical Sciences,

Associate Professor, the Department of Language Training of Foreign Citizens, Sumy State University (40007, Sumy, 2 Rymskoho-Korsakova Str.)

e-mail: alina_chernya@ukr.net;

orcid: <http://orcid.org/0000-0002-4076-4377>

The article is devoted to the analysis of the best practices for promoting European values in the context of the European integration processes of Sumy State University. The author notes that in the process of its activity, Sumy

State University implements the idea of a European university in cross-cultural studies, technologies, the quality of scientific research in education, orientation on innovation, strong democratic traditions, academic freedom, and an atmosphere of creative work along with the European values.

In the article, considerable attention is paid to highlighting the concepts of “European integration” and “European values”, since the problem of the implementation of European values in the Ukrainian space is one of the most relevant today, in particular, during the period of the Russian-Ukrainian war.

The paper also contains an analysis of international projects within the framework of the EU Erasmus+ Program, aimed at researching European integration processes, practices of implementing innovative technologies (intercultural communication training, simulation games in the Ukrainian language classes, and the basics of intercultural communications) to promote multiculturalism and linguistic diversity.

An analysis of the experience of the European non-profit organization CRISP (Crisis Stimulation for Peace) has made it possible to outline prospects of using such advanced forms of teaching as simulation games. The author offers some practical recommendations on implementation of value-oriented simulation games in the process of language training of foreigners.

Keywords: *European integration, European values, intercultural dialogue, tolerance, educational space.*

REFERENCES

1. Boichenko, N.M. (2014). Etychni aspekty universytetskykh tsinnostei [Ethical aspects of university values]. *Sofiia. Humanitarno-relihiieznavchyi visnyk [Sofia. Humanitarian and religious bulletin]*. Kyiv: Center “Kyiv University”. 1, pp. 37–43 [in Ukrainian].
2. Boichenko, N.M. (2016). Etychni tsinnosti suchasnoi universytetskoï osvity: filosofska refleksiiia [The ethical values of modern university education: philosophical reflection]. *Extended abstract of candidate’s thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
3. Tupakhina, O. (Ed.). (2021). *Yevropeïski tsinnisni orïentatsii inozemnykh studentiv v umovakh universytetskoï osvity v Ukraini: zbirnyk materialiv Mizhnarodnoi naukovy-praktychnoi konferentsii (Zaporizhzhia, 28-29 travnia 2021 roku) [European value orientations of foreign students in the conditions of university education in Ukraine: collection of materials of the International Scientific and Practical Conference (Zaporizhzhia, May 28–29, 2021)]*. Zaporizhzhia: Vydavnychiy dim “Helvetyka”, pp. 145–148 [in Ukrainian].
4. Vashchuk, F.G. (Ed.). (2011). *Intehratsiia v yevropeïskyi osvittii prostir: zdobutky, problemy, perspektyvy [Integration into the European educational space: achievements, problems, prospects]*. Uzhgorod:

- ZakSU. (Series “European integration: Ukrainian dimension”; Issue 16) [in Ukrainian].
5. Sydorenko, O.P. Zaitseva, S.S. and Chernyshova, T.H. (Comps.). (2022). *Naukova spilnota studentiv XXI stolittia: materialy V Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi studentskoi onlain-konferentsii [Scientific community of students of the 21st century: materials of the 5th All-Ukrainian scientific and practical online student conference]*. Sumy: Sumy State University [in Ukrainian].
 6. Chernyakova, A.V. and Pylypenko-Fritsak, N.A. (2021). Effective Cross-cultural Communication as a condition for adaptation of foreign students in the context of Strategy of Intercultural development of the Sity. *Innovative pathway for the development of modern philological sciences in Ukraine and EU countries: collective monograph*. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, Vol. 2, pp. 317–336 [in English]. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-031-5-42>.
 7. Simulation Games in Civic Education. (2007–2020). URL: https://crisp-berlin.org/fileadmin/SIMULATIONS/Portfolios/CRISP_Portfolio_EN.pdf [Accessed 30 Aug. 2022] [in English].

The article was received by the editors 01.10.2022.

The article was recommended for printing 02.11.2022.

In cites: Chernyakova A. (2022). European values in teaching foreign students in the context of integration into the European educational space. *Teaching languages at higher educational establishments at the present stage. Intersubject relations*. Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv National University, 41, pp. 114–127. DOI: <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2022-41-07> [in Ukrainian].